

PREDHURTA

Anton Lebanov ij rudén na 14 november 1912 godina u gulemotu balgarsku sélu Vinga, u unuj vreme u Timišvárskata ukulina, kujatu ij blá čast na istoričesíja Banát, kojtu ij bil pud administrácijata na Austro-Ungárija.

Toj ij sin na idna srednumožna familija, tojest pu baštinna linija se tagli ud pručutata familija na Lebanovite. Ud starnata na májća mu se tagli ud bugáta, zamožna zemedelska familija, taj imenuvana Bártulovite, familija kujatu ij puznáta u sélutu Vinga i pud prekárvanotu ime Nemcovata familija, makár či tá ij blá čistu ud balgarscí korenj. Dedu mu Fránci i bába mu Guška sa imáli 8 páure, dubra ubrabotvana zeme u hutáre na Vinga, zeme kujatu ij blá razdeléna megju tejnite tri dešteri i dvámata sinove.

Dedu mu Fránci i bába mu Liza sa imáli dváma sinve – čiču mu Matejku, koj ij umrel još katu gimnazist i baštá mu, na Anton Lebanov, Kocu, kojtu ij umrel u 1955 godina u Vinga.

Májćata na poeta i žurnalista ij pučinala u grada Sofija u 1986 godina. Baštá mu i májća mu sa utránali, izučili i dubre vazpítali, katu istenscí balgarscí sinove, u paruv red sina Tunča, Kocila i Fránca.

* * *

Ditinscíte rádusti i blažéni gudini na sinovica Tunča Lebanov sa prumenali pu vreme na parvija svetovin boj, kujatu pukraj ditinskata rádust, sa bli palni i sas gulemi trudnusti i s gulemi kátadenjšni griži. U tozi perijod dedu mu

Fránci i baštá mu Kocu sa bli zati na fronta, u buja. U tuj vreme toj, Tunču, s bráta si Koci, sa bli ustánali sami s tejnata bába i s májčata, kujatu prez tuju bojnu vreme ij trebalu da se grižat za satu imánji, za jursága i za sata zeme da se rábuti, makár i sas nadničáre, s čuždi hora.

* * *

Škulsćija mu žuvot ij bil interesin i mlogu plodin, osubitu u nauka, kojtu gu ij brál katu truduljubiva vingánska pčela.

Počniva parvija klás u rodnotu mu sélú Vinga, tám kadetu ij imálu nakupać gulemu balgarsku ugništu na kulturata, puddaržena ud pručutite balgarscí knižovnici: baštá i sin Kossilkov, Jozu Rill i dubre puznátotu Vingánsku učitelsku družstvu. No prez 1918 gudina, katu náša Tunču Lebanov ij počnal da hodi u paruv klás, ij trebalu da hodi vaz dáskala Pilsak u taj zvánata „krájnata škula na Vinga“, tám na dolmata, blizu du grobištata, to jest škula kujatu se ij namervalá na „krájnotu pazarištu“ na sélutu. Treba da pudbeleža, či s počnivanji ud drugijija klás, véc ij trebalu da uči pud rumansku vreme, pá u unazi „krájna škula“, no sigá za dáskalca mu ij blá učitelkata Begov Terezka, dubrajta i saznátelnata balgarka ud Vinga, ud Begovata familija, kujatu upuritu ij daržála dicta da znájat i tejna rodin balgarscí jazić. Učitelkata Begov Terezka ne se zatájvala či ij balgarka, a i dicáta tuj sa znájali ud néja.

U trécija i čitvartija klás učenika Tunču Lebanov véc ij počnal da hodi u „vatrešnata škula“, tojest u centara na nekugášnija Tereziopolis. Škulata se ij namervalá du dvora na náj-grandioznata čarkva-katedrála u unuj vreme ud ukulinata (regiona). Za négva sréca, gu ij učil pá idin učitelj balgarin, Dupca.

Taj sa izmenli, léku-puléku, parvite čitiri gudiši klása ud načálnotu učilište.

U petija klás ij imál katu dubar i mlogu milin učitelj, za kojtu s počet si spumenuva, dáskala Pokornji, dáskal kojtu dubruvolnu mu predáva, i náša májčin balgarscí jazić. Vaz négu, mu ij prekázval na kasnu poeta, ij hodil da uči částnu madžerscí jazić, zaštotu rodnícite na Tunča sa imáli želbata da gu zapišat u gimnázijata ud Timišvár, gimnázija kujatu ij blá náj-gulemata i bugáta fundácija sazdádina ud Liza Tomjánin, umažina za izvestnija u unuj vreme Bibič, u kojtu korenj ij imálu balgarska krav.

* * *

Taj, rodnícite na mladija Tunču Lebanov, kujatu sa bli hora žadini za nauk, kultura i ekonomičesku-socijálnu napreduvanji, u 1924-1925 učebna gudina sa gu zapisali u gimnázijata na Piaristete ud Timišvár, kujatu ij blá nášta náj-gulema balgarska fundácija.

Katu sa gu zapisali u gimnázijata na Piaristete, véc gulema proporcija ud učenícite sa bli madžere ali ud umešen proizvod, no ij imálu i dosta balgarčeta.

Rodnícite ni sa gu zapisali u internáta na Piaristete, a sa gu dáli na kvartira u taj-naričenija Biskupscí internát. Po-kasnu, sled gudini, Tunču Lebanov mu ij prekázal, či u tozi Bikupscí internát ij prekárel šest gudini u istenscí ideálnu civilizirovani uslovija, i među drugotu, homa sled dve gudini, pá u тази gimnázija i pá u tozi internát, sa upisali i négva brát Koci.

Spumenuvam tuka i sigá, za da se znáji, či po-više ud učitelete ud gimnázijata na Piaristete sa bli misnici i kalugjere.

U istorijata na banátsćite balgare se znáji dubre, či

gimnázijata na Piaristete ij blá usnuvána ud balgarskata čiprovcánka Margarita Tomjánin, umažina za purčutija bugát muž imenuvan Bibič. Tá i toj sa premestili páurscíte škuli ud gulemotu sélu Sveta Ána, kadetu i sigá ima dubre uredéna škula, izdignata ud tazi Margarita Bibič, balgaréa rodod ud Vinga.

Ne menali mlogu gudini i homa sled zavaršvanjétu na šestija klás na gimnázijata, dubrijte i možnite vingánscí rodnici na Tunča sa zapisali i trécija sin, Fránci, u saštata gimnázija ud Timišvár. No ne blo léku da pláštet i daržat trima sinve u tozi ideálin, no dosta skap internát. Pa tugázi rodnícite na tezi trima sinve sa rešili da zémat na čirija idna kvartira u Timišvár, kadetu da stujat i trimata sinve, a bábata s májčata na red da dváždet, da se briguvat za tjnite tri vingánscí učenicu ud Piaristete.

U 1930-1931 škulska godina Lebanov Tunču ij svaršil sédmija klás i sas uspeh ij pulogal zrelostnija izpit, tojest maturata, bakalaureat pu dněšnu vreme. Mlogu interesnu ij da se znáji, či tozi mlád vingánin, čistu balgarin-palčenin pu proizhod, ud 76 učenicu, se ij klasiral na 7 mestu.

No tozi mlád i žadin za nauk junoš, homa sled zavaršvanjétu na gimnázijata, prez jesenjta na 1931 godina se zapisva da slédva právni nauki, tojest da uči za avokát, ali či, kacétu kázvami nija banátscíte balgare, da izuču za fiškálj i ne makár di, a u pručutija universitetscí centar ud grád Kluž. S dubar i upurit trud zavaršva, prez meseca juni 1935 godina, právni nauki i se diplomira s lisans za avokát. No kača zdráv i pargav muž, prez 1936-1937 g. gu namervam katu vojnik u gradovete Sibiu i Timišvár. Homa sled katanijata, ud meseca

január 1938 gudina se ij predstavil i ij bil prejat katu stažánt avokát u Baroua na avokátete ud Timišvár. Nužnija stáž za avokát gu ij napravil vaz avokáta Romanov Florián, balgarin ud Vinga i vaz Dr. Romul Martin, saštu ud Vinga.

U 1939 gudina, katu ij navaršil 27 gudini, se ij izgudil za gospožicata Justina Vekova, balgarka pu proizvod, deštere na Stefka Vekova i na Petara Vekov.

Palnuprávin avoktát ij bil prejat u meseca november u Baroua na avokátete ud Timišvár, kade ij puložil avokátskata kletva.

Toj se ij užénal s gospožicata Justina Vekova na 6 január 1941 gudina. Katu mladužénc, u meseca máj 1941 gudina ij dubávil palnomoštnustta i diplomata za avokát, a na 1 juni Anton Lebanov si ij utoril avokátska kancelárijia u Vinga, nekupačšnija grád Tereziopolis.

Mlogu početnata familija na Anton Lebanov, u pudpalnu familnu razbirenji, ij imála i ij utránila dve dešteri, idnata kraštena Ivánka, rudéna još u Vinga, a drugata Stefka, kujatu ij blá rudéna u Sofija, u 1949 gudina.

Po-starajta deštere, Ivánka, ima na tejna red idna deštere Antoaneta, kraštena na deda ji. Antoaneta ima idna deštere kraštena Dijána.

Stefka, mládata deštere na Anton Lebanov, ima dváma sinve: Plámen, kojtu ij zavaršil Tehničescíjia universitet u Sofija, i Svilen.

Gulemata deštere na Lebanov ij zavaršila Bibliotekársćijia institut u Sofija i ij rábutila katu bibliotekárka, a sigá ij pensionerka. Nejnija muž, Vládko, ij pučinal ud nekolku gudini.

Mladajta deštere na Lebanov, Stefka, ij zavaršila Slavjánska filologija u Universiteta ud Sofija i rábuti katu glávin redáktor-bibliograf u Narudnata biblioteka ud Sofija.

* * *

Náša pručut poet i žurnalist Anton Lebanov, u idno ud pismáta kujatu mi gji izprášte ud Sofija, etu kako kázva: „*Još katu učenik sam pošnal da se interesuvam ud žuvota na nášte hora ud Banáta, za balgarete-palučene. Katu student još, sam pošnal da piša pu nekuja poezija, svazana glávnnu sas žuvota, ubičájete, bulevite na nášija narod*“.

Za ogromnija trud pulogan ud banátsčija balgarin-palčenin rodod ud Vinga, poet, žurnalist i avokát mlogu bi mogalu da se piši, no tuka siga ni jé mestutu za satu tuj. Moži bi za žuvota i za satu kujétu ij varšil i osobenu tvoril, za napiša idna mlogu interesna i nužna kniga za puddarženjétu, još gudini, na balgarsčija duh na banátsite balgare, kujatu nidopusnatu, masovite sredstva i balgarskata nauka, za srám, zanimárvat.

No, néka da spumena ud saštotu pismu na Lebanov: „*U tezi poeziji, može bi bi trebalu da spomena poezijata «Sabuženji», napisana kugátu sam bil na 20 gudini, prez 1932 gudina. Néja sam ja deklamirval naj-više pate na kulturnite predávanjéta, organizirani ud námu u Vinga. Taj misla, či poezijata se ij harésvala na horata i sa me pozdráveli za néja. Tugázi ij blá napičetina na odelni listove i razdávana na horata, da ja četat. Tugázi još sam bil razbrál... kolku žaduva tozi náru za hurta, za četivo na májcin ezik*“.

Aku spumenémi još nekolku hronologični dáti ud žuvota na Anton Lebanov, ni šta badat udvišni, zaštotu mačnu moži da se izbrodat.

I sigá treba da zabeležimi, či na paruv márt 1935 gudina, prijatela na Anton Lebanov, Karol Telbis, balgarin ud náj-gulemotu balgarsku sélu ud Banáta, Stár Bišnov, ij počnal da izdáva nuvinata *Banátsći Balgarsći Glásnić*. U unuj vreme Anton Lebanov ij bil student u grada Kluž i ij bil otgovoren redáktor na nuvinata.

Katu Karol Telbis se ij presélil u Balgárijia prez meseca november 1940 gudina, Lebanov ustánva glávin redáktor na „*Glásnika*“. Sigá toj izdáva *Banátsći Balgarsći Glásnić*, zágjnu s négva prijatel, balgarin ud srabsćija Banát, Uzun Luku, rodod ud sélutu Skorenovac. Nuvinata ij izlezvala du 15 oktober 1943 gudina, kugátu i Anton Lebanov, zágjnu s familijata, se preséli u Balgárijia. U *Banátsći Balgarsći Glásnić* i u *Banátsći Balgarsći Kalendár* sa bli publikuvani gulema část ud poezijite na Anton Lebanov.

* * *

Megju Balgárijia i Rumanija prez meseca september 1940 gudina ij blá sključina Krajovskata spugodba. Tazi spugodba, spured kaćétu piši Lebanov u idno ud négvite pismá kantu profesora Ivánčov Karol-Matej, „*meždu drugotu, u Anexa C predvižde vazmožnust za dubruvolna razmjána na naselenije. Pu silata na tazi spugodba ás sas familijata mi i sas grupa balgare-palcene ud Stár Bišnov i Vinga se preselihme u Bulgarija. Ud Timišoara nija smi bli tragnali na 15 oktobera 1943 gudina. Ud starna na Romania smi dubáveli na raspoloženie cela vlákova kompozicija – patničesći i továreni vagoni.*

Sekuj ij mogal da si prenesé satu kakvotu ij imál u Rumania, pukaština i drugije neštá, nekuja hora sa tragnali i sas kune u vagonite“.

U saštotu pismu ud 15 máj 2003 gudina, poeta i žurnalista prepuznáva dubrijte vrazci megju rumanscija i balgarscija nárud, táj kaćetu putvardeva ličnu: „*Iskam da otbeleža, či neja u Romanija ni smi imáli nikakvi zatrudnenija, nikakvi prećci ud starna na rumanskite vlásti u vraska sas nášta dejnost. Te sa gladali blagoslovno sas dubro oko na tuj, či neja smi iskali da hurtuvami na nášija májčin ezik, da izdávami vestnika, da organizirame kulturni predávanjéta na nášija ezik. Tuk treba da spumena, či mujéte brájća Koci i Fránci sa se preselili u Bulgárijia još u 1942 gudina*“.

Misla, či ni jé udvišnu da citiram još nekolku frázi ud po gore spumenatotu pismu, u vrazka s náčina na presélvanjétu, na žuvota u stárata baština: „*No, u Bulgárijia sinca ij trebala da pošnimi nov žuvot. Spored spumenatata spogodba, preselnicite sa imáli právu da si prenesat satu détu sa imáli u Romanija. Tuka sa si dubáveli zemete i kaštite u mestu unuj détu sa ustáveli u Rumanija. Organizirvanjétu na preselvaneto ij stánalu pu mlogu civilizovan, čoveški náčin ud starna i na dvete daržávi.*

No sled katu smi se nastanili tuka u načálotu na meseca november sa pošnali bombardirovkite nad Sofija i nad drugji mestá i neja smi rešili da se evakuirami ud Sofija – u sélu Bardárski Gjeran, kadetu sa bli nastaneni máj sate preselnici ud Rumanija. U tuj selu mujata familija ij prekárela blizo edna gudina“.

Sled katu banátsćite balgare ud Stár Bišnov i Vinga sa se zadumili u Balgárijia, tija sate ij trebala da si namerat rabota za da možat dubre da uživet. Anton Lebanov, na krája na december 1944 gudina si ij nameril rabotnu mestu u Sofija,

taj katu ij bil naznačen na rabota u Ministersvotu na informácijata, direkcijata na pečáta, katu žurnalist, redáktor za madžerscí i rumanscí jazić. Da si pudjami u Sofija avokátskata profesija bi blo trudnu, mačnu za Lebanov, spured kaćétu samija toj mi ij prepuznál, či bi trebalu da nauči sate balgarscí zákune. No zaštotu u Rumanija ij bil redáktor na nuvinata *Banátscí Balgarscí Glásnić*, ij pregarnal profesijata na žurnalist u gore spumenatata direkcija na Ministerstvotu na informácijata, direkcija kujatu máľku po-kasnu ij stánala oficijálnata Balgarska telegráfna agncija (BTA), kujatu izparvu ij zavisvala ud Vanšnotu ministerstvu, a sled tuj ij stánala část na Ministerscíja savet. Tazi Balgarska telegráfna agencija, katu sate telegráfni agenciji ud pu sveta, ij dávala i razširvala prez vestnicite, rádiotu i televizijata novini i informáciji za sate daržávi. Dubar i plodovit trud, tuka, u BTA, 32 gudini ij pulogal tozi bantscí balgarscí pročut žurnalist, idin ud náj-dustojnite i náj-gulemite za unuj vreme.

Vremeto léku-puléku ij menalu, a sled 37 gudini trudov stáž, Anton Lebanov, u meseca november 1976 gudina, se pensionirva, sled 32 gudini katu prepuznát žurnalist u BTA.

Tuka treba da spumena još idna glávna rabota, či Anton Lebanov, katu žurnalist u BTA, prez 1946 i 1947 gud., ij rábutil i kátu korespondent na rumanskata pressagencija „Agerpress“. Kaćé da ni spumena, či udvan tuj, ij bil i satrudnik na Ungárskata talegráfna agencija, tojest na MTI.

Prez tolkuz dalag, 37 gudišin trudov stáž katu avokát, žurnalist i poet, toj, náša dubrija i pušténija vingánin ud Banát, živušt u Sofija, ne bil člen na nitu idna političeska partija. Etu kako mi piši po-stárijá moj dubar prijatelj Lebanov Tunču:

„Prez celotu tuj vreme ni sam bil člen na nikuja političeska pártija. Kákto se vižda, zapošnatata u Rumanija žurnalističeska dejnost sam ja prodalžil i tuka, u Bulgarija. Za dalgogodišnata mi tuka rabota prez 1975 sam bil nagraden sas daržavnija orden „Kiril i Metodij“. Člen sam na Sajuzu na balgarskite žurnalisti. Pu slučaj 50 gudišninata ud izlizaneto na parvija broj na „Banatski balgarski glásnik“ sam bil nagraden s Gramota i jubileen medál „Zlátno pero“. Po slučaj 75-ja mi rožden den sam bil izbrán za početen člen na Ungárskata telegráfna agencija i nagraden sas jubileen medál. Po slučaj 300 godišninata ot Čiprovskoto vaztanie sam nagraden sas jubileen medál „Petar Párčevič“. Vav vraska sas moja 90-godišen rožden den prez novembera 2002 gudina sam bil nagradén sas pozdravitelen adres, sas gramota i jubileen medál „Iván Vázov“ ud Agencijata za balgarite ud Čužbina. No náj-skapata mi nagrása e тази, kojato sam dubável po slučaj 250 godišnija jubilej na Vinga“.

Anton Lebanov sas saprugata i naslédnicite, ni moži da zabrávi tuj détu ni jé za zabrávenji: rodnija banátscí kráj i osobitu milnata i skapata balgarska Vinga. Prez tozi dalgjugudišin žuvot, prez celotu tuj vreme sas saprugata i sas dicáta mlogu pate sa poseštávali Banát, u paruv red Vinga, nekugášnija grád Tereziopolis, a sled tuj Timšvár, Stár Bišnov i unezi drugijjete banátscí balgarscí selá.

Anton Lebanov mlogu ubiče balgarštinata, no i mlogu dubre puznáva sveta, pa za tuj, tuke treba, prez négvite hurti, da putvardimi sámú nekolku primere, tám, kadetu ij hodil pu sveta: „Sas saprugata mi smi hodili više pate u Ungária, kákto i u Čehoslovákija, Germánija, da se vidimi sas rodnini i blizki.

Prez 1980 godina smi učástvali sas saprugata mi na idna golema sredizemnomorska ekskurzija s luksoznija patničeski korab „Litva“. Posetili smi u Turicja – Atina i Pireja; u Itália – Nápoli, Sorento, Roma, Florencija, Pisa, Livorno i drugije mestá. Posetili sme Vatikána, katedrálata „Sveti Petar“. Sled tuj koraba ij sprej u Fráncija – u Nice, kadetu smi se videli sas mujata teta Julka i sas sinovete ji, moji bratovčedi. Sled Fráncija smi posetili Barcelona u Spánija, Palma de Majorka. na vraštane smi se udbili u Málta i u Istánbul“.

Nekolku pate sam puházdel Antona Lebanov u négva apartament ud Sofija, prelega s kujatu mi ij pukázval mlogu interesni raboti i usobitu mi ij prekázval négva pirikaznija, trudin, no srécin i blažén žuvot. Možá da káža, či toj sas négvata verna žina zágjnu sa žuveli 60 gudini u trud i rádust. Néka za sate nášte familiji da mu badi véčín niugásnat primer, kača idna dustojna krastijánska familija s dalboči i zdrávi korene zabti u Vinga i Sofija. Saprugata na Lebanov ij rábutila u sistemata na „Balkanturist“ i se ij pensionirala u 1975 godina. U februára 2001 godina, na 82 gudni ij pučinala u Sofija i ij zakupána u grobištata na kvartál „Simeonovo“, kadetu žéli da badi zakupán i poeta Anton Lebanov, u idin grob, vaz négvata sapruga, „za da badat véčnu zágjnu“.

Sigá, na 94 gudišna vazrast sas saldzi u učite mi ij kázal: „Mlogu mi ij mačnu sigá biz neja. Satu kako smi navaršili smi gu napravili zaedno! Bog da ja uprusti!“

* * *

Tezi nanizani redve ud тази книга, за žuvota i dejnustta na moja po-stár prijatel, sa sassém na kasu napisani, za idin ČELEĆ, AMA ČELEĆ BALGARIN UD VINGA I SOFIJA.

Anton Lebanov za négvotu literaturnu tvorčestvu u nitu idna nuvála, u nitu idna kniga, u nitu idin kalindár ne si dupusnal da se pufáli ali da se kuri. Istenata ij tazi, či sám u idno pismu si ij dupusnal da piši za négu, pu slédnija náčin: „*Pu otnošenie na literaturnata mi dejnost ne iskam da práva nikakvi ocenki ali karakteristiki. Tuj za ji ustáva na drugjie, da go napravat, aku razbire se, go zaslužavam.*

Na kraja želaja da zajava sassem jáсну, či makár da sam napusnal udkole rodnotu mi mestu, milija roden kráj – to prez celija mi saznátelen žuvot sam se useštel banátski balgarin. Nikuga ni sam kril, či sam takaz i tuj sate tuk gu znájat. Satu détu sam storil i právil u žuvota mi sam gu právil za blagotu na nášija mil narod, za banatskite balgari. Zajavjávam, či puluvinata ud sarcet u mi ij ustánalu u Banáta, u mujé skapotu rodnu mestu“.

Za literaturnata mu trudba Anton Lebanov ne si dupusnal da napiši po-više ud déset reda i dve hurti. Toj, katu mlogu punizin, skromin čelec, ij ustávil négvotu ličnu poetičesku tvorčestvu drugijje da ji precenat i da ji dostojnu analizirat.

Du sigá otcenči ali karakterističi na literaturnotu tvorčestvu na tozi vingánsći poet ne napisal nikuj, nitu idin trud za poezijite na Anton Lebanov. Sam nameril u mojta ličnata arhiva, u „Kalindáre“ ud 1937 gudina slédnotu interesnu zabelezvanji: „*Balgarskata literatura ud Banát se gordej sas mládija poet Anton Lebanov. Poeta pejé iskrenite useštbi na banátčenete u idna forma i naričenji sassém novu i milnu. Useštata na raznisénija balgarin, verata kantu Boga, običája, banátskata ramnina i vingánsčite duljé, na náj-tankata korda sa peni. Poezijite sa mu izdádini iz više nuvini ud*

Bulgárijia, u „Banátscí Balgarscí Glásnić“ i „Banátscí Balgarscí Kalendár“. Dávam mestu na nekolku ud poezijite mu.“

U tozi pregovor za si dupusna sassém na kasu da predstáva poetičnotu tvorčestvu na Poeta. Anton Lebanov, du sigá ij náj-gulemija i talantliv poet banátscí balgarin-palčenin, rodom ud Vinga i ij idin ud čélnite banátscí balgarscí poete. Ni mi se verva, či sélutu Vinga ij mogalu da rudi za banátskata balgarska poezija idin takazi daruvit, plodovit i s iskrena i zdráva etničeska, i zašto ne, balgarska kravna ljubov Poet.

Stihosbirkata „*Izbráni poeziji*“ na Anton Lebanov ij tréćata pu red banátska balgarska kniga, kujatu sadarže sámú „merna reč“, tojest poeziji. Makár či ávtora ne zavaršil filologija, toj ij napisal celustnu i pudpalnu hubustite, cennustite i dustojnustite na banátsćite balgare ud Vinga, i to u zadosta dubri vrajsi, blo to klasičesći ali či u niudmerina reč, no obštu i štel da izkáži useštbite na banátsćite balgare biz dabadi ukuván u tesnite predeli na stagnatata forma na klasičesćija stil..

Knigata počniva s poezijata kujatu ima za akrostih hurtite **LEBANOV ANTON**, tojest poezija u kujatu parvite bukvi ud seku vrajsi (stih) kujatu se pudredevat, prečatini vertikálnu, dávat idna deviza, sentencija ali imetu na poeta, ali či imetu kujétu si ji izberé katu glávin motto za poezijata. Etu kaćé mu se predstáve Lebanov Tunču:

*Lebanov Tunču sam ás,
E, tuka sam zastáanal, megjiu vás.
Baštá i májća sa me purásnali tuka,
A sigá čuja pak seku brát kaćé šuka.
Néma ništu palučensku da četémi,*

*Olete mu káre sinca da revémi.
Vájda misla da vu raztuša,
Tuka neštu da vu skluča.
U Vinga da pošnimi da caštimi,
Náštu sélu na daléc da razglasimi.
Čelec gá čuj za námu da se čudi,
U dumá da doj homa, da mu vidi.*

U banátskata balgarska poezija sa pisali u akrostih i drugjije poete, kačétu naprimer Leopold Kossilkov, Jáku Ronkov i Matej-Karol Ivánčov.

Poezijite publikuvani u тази stihosbirka mu dukázvat, či poeta mu predstáve šarokata temátika na sélsčija duhovin i materijálin žuvot na banátsčite balgare.

Glávnite temi i ideji na poezijite sa: truda na sélenete, gudišnite vremená, prirodata, puljétu, dulinite i bregjištáta, ubičájete, ljubovta i osubitu etničeskata ljubov, na balgarsčija májčin jazič, nárudnite i čarkovnite práznici i poeziji puklunéni na različnite jubileje.

Za truduljubivite vingáne piši poeziji kačétu sa *U dumá, Páura, Dumá, Presnina, Dlačnustta mu vika, Žatva* i t.d.

U poezijata *Páura*, poeta upisva, či négva zemedelsči trud ij tažak i mlogu se mači u puljétu, za da ubrabotva dubre zemete, ud sutrenjta du večera, za da ima biričétin plod:

*Sutrenjta ránu izlej van na rabota,
I sám ' véčar kasnu flej u dvora.
Sejš ud satu – kukuruz i žitu,
I pá ni se udberěš sas ništu!*

.....

*Ama aku na sveta páur bi ni žuveł,
Sat svet ud glác bi umrel!
Či toj ráni sat svet,
I toj, saráka, pá ni jé u red.*

Dumášnite raboti, u unuj vreme, gji ij právila familijata, rodnicite i dicáta. Stupánina uveć ij trebala u sate raboti da ij paruv, no i dicáta ud rána vazrast sa rábutili:

U dumá

*Kugá saháte dranči,
Tete véć se sabudi.*

.....
*Tugázi izdigni sata kašta,
Sekuj da se uluvi u rabota.*

*U méne tija mlogu se nadevat,
Či satu uredénu za j' namerat.*

.....
*Nášte katu sa si dušli,
Sas satu zaduolni sa bli!*

* * *

*Tuka smi rudéni néja, pu tuj mestu,
Tuka imami néja rádus', neštu.
Tuj mestu, kujé svetu 'j zvémi,
Za doveka u sarcito da 'j uvedémi.*

Ima hubavi poeziji za gudišnite vremena, kujatu sa dubar

prijatelj na zemedelnika ud plodorodnotu vingánsku puljé:

Prolec

*Idva puléku pruleća,
Sekuj ij na rabota ud sutrenjta.
Kugá tuj vreme stiga,
Sat svet rabota ima.*

.....
*Slancitu za idna drágus piće ud gore,
Sat svet ij sigá u utáre:
Urat, rábutat u zelénotu puljé,
Gá i gá se čuj neku glás da pejé.*

Ali či:

*Ij stignala parvata strelća gurašta,
Etu gji – lastaunkata i kokoštarka!
Etu, ij cafnalu parvotu cveće,
Ij cafnalu hubankotu velikdenče...*

Sas nostálgija poeta si spumenuva u poezijata ***Prolec u
mojtu rodnu sélu:***

*Sigá tám, u mujé milnu mestu rudénu,
Ij prolec, puljétu satu ij zelénu.
Sigá cvečétu ij cafnalu u gradini,
Kacé idno vreme, na mládi gudini.*

Gurašтите slančevi strelći ud prez letnite deni, kugá seku
rástba počniva da se zaparšva i da zreji, useštbite na poeta se
pejat u čudésnu hubanći vrajsi:

*U guraštite dene na Juni,
Páura po-istenscí se zabuni.
Žitutu pošni da uzreva,
Još máлку da se žani treba.*

U poezijata **Žatva** s pudpalnu zaduolstvu poeta kázva:

*Zlátna slančeva strelća du zemete,
Naprávi sata rana da uzreji lete.
U sélu kaštičeta beli se svedlejat,
U pulje zlátni žita se leštejat.*

*Ud neku starna ij čući nakuvála,
Na druga se smejat – nekuj právi šála.
Ud gore čufarligata pejé,
O! Sas kakva rádust žatvata mené!*

Sbogum lete:

*O, satu kaćé barži mi prumenuva,
Satu kaćé barži mi se umenuva...
Lete, još máлку za te néma više tuka,
Sekuj za tébe za pošni da zašuka.*

U tezi redve poeta naspuredeva i sravneva čeleščite pluduviti mládi gudini, kujatu barži prumenevat i se umenevat, za kujatu u stárust čeleka častu pate dalboku šuka:

*Guriče! Za néma više koj da te puhážde,
Tolkus remnuvanji koj da ti ubážde?!*

Za gudišnotu vreme jésenj, Anton Lebanov sámú idna poezija ij puklunil, zaštotu poeta usešte, či jesenjta na satu naprá'la (napráj) krája:

*Ás znája kako 'j sigá u dumá,
Znája či ij jésenj i pu unezi mestá.
U mujé drágu mestu rudénu,
Poš'va da baj máлку studénu.*

Ali:

*Kasna jésenj, satu ij žalnu,
Ij menalu letnu vreme fálnu.
Kasna jésenj u seku valjáta,
Taj izgľadva tá u Banáta.*

*Idin léč vetar dufni,
Klončítata toj pubutni,
I idna žalna pesenj nosi,
Tám, ud na kade' lozi.*

Poezijata **Zime** ij blá izmudrina ud poeta, na 12 juni 1933
gudina u Vinga:

*U kašti na guraštu seda
I pukraj sobata se uča.
Iz glavata mlogu neštu mi menuva,
Pu nekupać i mi se hurtuva.*

.....
*Napreć méne hartija, tinta i pero
I misla – dano izlej dubro!
Da piša neštu za námu, palučene,
Kako prájmi gá ij zimnu vreme.*

Prez zimata náša sélenin ud Vinga, taj kaćétu prekázva u
vrajsi Anton Lebanov, ima dosta ubičáje. Vaz banátsćite
balgare horata počnivat da kolat svinjate, ali kaćétu se kázva

u Vinga, „pošnat presninite“, kaćétu u po-dolnite redve na poeta:

*Pu darváta nitu idna liska,
Sekuj na guraštu iska.
Pu zemete nitu idna trevica,
Ij čuč di i di neku prasče da izgviča.*

.....
*Vinutu se pretoči u badnite,
I homa pošnat i presninite.
Rudjáci idin drugji se puzvat,
Sas vesélji tija prumenat.*

Sigá počnat da se služat u gulemata katoličánska katedrála na Vinga ránite misi:

*Pošni ránata misa,
Pošni da máj leti i cíša.
Sétne da vidiš – stuć,
Vetara kaćé duj gu 'j čuč.*

U poezijata **Zime** ávtora spumeneva, či kaćé se preprávet horata za Kolada:

*Tám sa žini na pazáre,
Drugárći i sluščini na guspudáre.
Sate si nakupat za práznícite,
Dvám ji nosat u racite.*

.....
*Da napravvat na dicáta,
Rádus da imat u sarcáta.
Taj se čeka Spásitelja,
Či krastijáne smi sinca neja.*

U idna druga, dosta dalgja poezija za zimata, biz da právimi nužnija literaturin análiz, citirvami sámu nekolku strofi:

*Džérevi sa sate klončita,
O! Kade sa tejni bubončita!
Kade sa tejni lisći zeléni?
Néma gji, sa razniséni..*

Po-natáta se spumeneva:

*I Nova Gudina prumené,
I popa na Tri Krále mené.
Sled to Faršángji sledi,
Viž... Snega kaćé leti.*

Prez zimnotu vreme mumite, hargjénete a i po-stárite, za záguvezni, za Faršángji, satu sélu ij na krák i ubidvat iz sélu sas sanji:

*Za se sanjuvami brátko,
Za te hoza i tébe, drágo, sládko,
Sámu dáj Boži da ni se iztupi,
Bolja još tolkus da navali.*

I stihovete se nižat i laskat pu snega kaćétu sanjata pu partinata:

*I cár pu čitiri kune u sanjéte,
Gore – hargjéne i mumite,
Sas jorgane svirat i pejat,
Krištat i se smejat.*

*Izvikni pu neku muma,
Se bikni pu neku sanja,*

*Se usnedževat sate,
I horata izlejat na pate.*

.....
*O, kaće ij véselu da vidiš sanji,
Sas hirgjeéne i mumi na lesi,
Kune u uredéni hámvé i juzdi,
I bič sas pljosna da pukti.*

*O, Faršángji, nide prumeneva,
Taj barži nide se izgubeva,
Veseli mu sinca štutu mož,
Sata denj i sata noš'!*

* * *

U tazi kniga, trécata pu red stihobirka u banátskata balgarska ávtorska poezija, mernata reč ij pudredéna pu slédnija náčin:

• **Parvata glava: Mladéžci spomene**, kujatu ubigrášte poezijite pisani u perijoda 1929-1935 gud.

• **Drugata glava: Ljubovna lirika**, poeziji pisani u 1934 i 1935 gudina

• **Trécata glava: Jubilejni gudini**, poeziji pisani u perijoda 1991-1996 gud. sled idno prekasnivanji ud preku 56 gudini.

Tuj pudriždenji na po-gore spumenatite tri glavi ij dosta uslovnu, no to sadarže ráznuubránata i bugátata témátika na Lebanovotu tvorčestvu, na kujétu mlogu trudnu moži da mu se naprávi idna stroga klasifikácija.

Poezijata *Sabuždenji*, napisana na 15 november 1932 g.,

ij idna ud náj-puznátite na banátsćite balgare, kujatu ávtora ja ij deklamirval u mládust na različnite i mlogubrojnite kulturni predávanjéta ud Vinga. Tazi poezija i u dnéšnite deni se recitirva, ali či na gulemi práznici se predstáve u horova deklamácija. Koj banátsći balgarin ni znáji, makár nekolku strofi, kaćétu naprimer sa:

*Hej, palućenska náša Vinga,
Rudénu svetu mestu na sinca,
Ud carica si námu za mušija,
Na sinca si námu falušija.*

A po-nadálja, Anton Lebanov, makár či ij imál sámu 20 gudišna vazrast, ij bil kadarin da stváre strofi kujatu i dnés sa aktuálني:

*Tuj mestu, u Banáta,
Ij na palućenete u sarcáta,
Kade néja, palućene, sedimi,
Véc ud dvestotini gudini.*

*Nášte dedve i prededve na tuka sa tragnali,
Na sám tija sas barjáka mradnali,
Na kade Banáta tija barzali,
I u Vinga zastánali.*

*Tuka néja da se rádvami,
Ud zlotu da se bránimi,
Nikade da ni se mánvami,
I pušténjitu da si pázimi.*

U poezijata se spumenuva nekupaćšnotu vreme, no i bránitele:

*Hej! Kade si vreme menatu?
Kugá smi imáli ud satu,
Kade si? Já varni se!
Za námu spumeni se!*

*Di si, Terezio, da mu vidiš,
Idin privilegji da mu napišiš?
Di si, sámú da mu pugladeš,
Sarcito za doveka da si ji izkacaš?*

*Di si, Stanislávič, još idnaš da mu preberíš
I mila u námu da ulejíš?
Ilá, či smi razfarleni,
Sas satu zlo nafarleni!*

*Kade si ti, Kačamág,
Koj' si mu zaslužil jurság?
Groba si ti uturi,
Sinca te vikami!*

Za nacionálnotu saznanji na banátsците balgare poeta vika
na glás:

*Nácijata da si daržimi,
Još neizbrojni gudini.
Pomuš' Božja da viknimi,
I jazika da si izdignimi.*

.....
*Brájće! Sinca da se preberémi,
Nov žuvot da si uvedémi.
Sinca da se uprustimi,
Raka da si uluvimi.*

U sétnite dve strofi na тази pručuta poezija, napisana ud 20 gudišnja Tunču Lebanov, spumenuva palučenskata Vinga, nekugášnja Tereziopolis, i vika banátsčija balgarin da badi mudar preku vremeto:

*Hej, palučenska náša Vinga!
Badi fála pá na sinca.
Ama ne taj kačétu sigá!
Bože! U pomušť mu ilá!*

*Sabudi se, palučenin, ud toja dalbok san!
Sabudi se, či ij samnalu véč van!
Sabudi se i badi doveka palučenin,
Badi doveka mudar i verin!*

Mislimi, či udvan teze redve, drugi komentár ni jé nužin, za da ni uštarbimi prepuznávanjétu na Anton Lebanov na etničeskata, balgarska-palčenska prinadležnust na Vinga.

U stihosbirkata ima idnija patriotični vrajsi, kujatu pudpalnivat sétnata strofa ud **Sabuždenji**. Tezi vrajsi se namervat u poezijata **Idinstvu**, vrajsi kujatu i dnés treba da sa mu fundamént na idin kámen malcinstven dzid:

*Aku néja u idinstvu bi žuveli,
Bi bli rádusni i zámanj' bi peli.
Bi bli pálučene sinca falosi,
Ni bi hodili izkacani, bosí.*

.....
*Za tuj sinca treba da se složimi,
I taj da se bránimi da možimi.
Ud kriza, ud nakáz i ud satu zlo,
Da se preberémi sinca na idno.*

Tazi poezija i dnés, u teze nášte kátadenjšnite trudni vremená, mu soči tuj, či idinstvotu ij náštu spasénji kača (lojálnu) malcinstvu:

*Aku néja u idinstvu bi žuveli,
Néja talázete bi gji spreli.
Sas idin dzid, makár či smi malcinstvu
I tozi dzid bi bil náštu idinstvu!*

Seku balgarin-palcenin treba da preceni dubre tuj détu ij pisal máлку po-gore poeta Anton Lebanov još u december 1999 gudina!

Idinstvotu na balgarete-palcene kača nacionalnu malcinstvu, preku vremeto, kujatu sa žuveli i žuvejat i sigá u različni daržávi, se ij zapázilu (tuj idinstvu) prez materijálnata i duhovnata kultura izrazéna (izkázana) na májćinija balgarsćipalućensći jazić, kojtu nášte truduljubivi hora sa znájali da si gu zapázat i vazdigat ud balgarsćipalućensći govor na nivotu na vtori balgarsći knižovín jazić, kojtu si ima samusébná specifika, makár i u tesnite rámcí na banátsćite balgare, tuka u Europa i ne sámu tuka.

Poeta Anton Lebanov ij napisal poezijata *Náša jazić* u Vinga, na 14 september 1933 gudina, kugá se ij počnala škulskata gudina 1933-1934, za da usarci vingánete da si bránat, vazdigat i da se borat za usavaršenstvovanji na rodnija májćin jazić:

*I néja imami idin jazić,
Koj u Azija se 'j rudil,
Po-sétne u Evropa ij navalil,
Pukraj Dunava se 'j nasadil.*

*I neja imami idin jazić,
Ud vetar i ćiša razbit,
Ud stotini gudini napátin,
Ud barbáre i turce zaklátin.*

Žélbata na vingánete, jáсну i razlečitu ubádina ud poeta ij,
či u školata treba da se izučeva májćinija jazić:

*Ti náš jazić, ti palućensći jazić,
Ti pu truden pać hodiš, ti si máj ubit!
Ti žuveiš tažći, žalni dene,
Ni te ući niti u školata dite.*

Katu balgarsku nacionálnu malcinstvu u Banáta, poeta znáj,
či sas rodnija jazić moži da se izkáži i izubádi olete na
balgarštinata:

*Sas tébe si kázvami nášta ráduš',
Sas tébe si svidočimi nášta drágus'.
Sas tébe si izkázvami nášte bulevi,
Sas tébe sekuj raztušvanji nameri.*

.....
*Za te učistimi ud čuždi hurti,
Takozi u tébe ni šté se više vidi.
Bujač ni šté se više prebire,
Divják, samuráslić ni šté se više raztile!*

I dlažnustta na sate balgare ud Vinga ij da se dustojnu zapázi
zaveta:

*Za te pulivami – još da rastéš,
Po-sétne – da caftiš da stéš.
Ti, náš jazić, véčnu da caftiš,
Námu pu sveta da mu razglasiš!*

Ti, mujé balgarče, tuj dubre, ama dubre zapanti, i za tuj ud telu i duša, svésarcnu, sigá se buri, taj kaćétu se kázva i u poezijata ***Dlažnustta mu vika:***

*Brájce, neštu sámú da vu ubáda,
Bi štel nakáza da vu mána.
Bi štel i saldzite da vu sprá,
Právicata da vu razvidela.
Bi štel i učite da vu iztrija,
Na sincata, drágji palúcene vija!*

.....
*Néja imami zlátnu puljé,
Imami gulemi, dalboći duljé.
Néja imami gulem utár,
Kojtu dáva plod, napalva hambár.
I pá žuvejmi u sirmašija!
Zašto? Drágji palúcene vija?!*

Kakva žalba, kako sa želili i iskali dubrijte, puniznite i vernite čadá na Vinga u unuj vreme. Idna ud strofite taj konkretnu pukázva dlažnustite kujatu treba da gji imat palćenete i sate obšenscí mamáče:

*Parvu: pomušť za čarkvata;
Drugú: palúcenscí da se uči u školata;
Trecú: guspudin Pakurar nutáruš da ustáni;
Sétnu: da dubávemi izláz da naprávi.
Tuj nému néja iztulmáčija,
Za nášte žalbi, drágji palúcene vija!*

U slednotu pitánče ud šest stiha, Anton Lebanov pita:

*Dali ni smi zabrávili menatotu vreme,
Kugá báj ij blo, da se useštemi palúcene?
Čuždi na náša miselji, čuždi u dušata,*

Sa mu vládali i sadnali na glavata.

Sa mu razdelili idinstvu i familija.

Ni jé li taj? Drágji palučene vija!

U tuj dněšnu umenevanji, u тази dalgja i mačna tranzicija, tezi kujatu za slabukuvat po-gornata strofa, za se pitat, vája, ni jé li taj?! Sigá udguvureti si, samusébnu vija...

Sekudenjšnite kahare na vingánete, za nárudnite práznici, a osubitu za čarkovnite práznici ud preku gudinata, sa se mánvali na starna i izmačinija rabutliv balgarin ij znájal da dučeka i da sláve s mulitvi i pesmi, prez zimata, gulemija práznic na Kolada, na purudénjitu na náša Spásitelj. Za tozi svet práznic, ali kačétu kázvat vingánete, Sveta Kolada, Tunču Lebanov, na sámu 21 gudišna vazrast, u Vinga, na 5 december 1933 gudina, napiši idna ud náj-dubrite poeziji s religiozna i nárudna temátika, **Kolada**.

Zavredva da spumena, či du denj dněšin, poezijata se deklamirva ud členvete na Balgarskotu Družstvu ud Banát-Rumanija u filijálata ud Vinga ud ansámbala „Balgarče“ na dicáta, ud ansámbala na učenicite i náj-više ud ansámbala na mumite i hargjénete, na mladéža. Poezijata **Kolada** se predstáve za tozi čarkovin práznic ud kulturnija-táncov sastáv „Palučenka“ ud Stár Bišnov kačétu i ud ansámbala „Bišnuvenka“, no i ud ansámbala na po-manenite balgarčeta ud Stár Bišnov. S pudpalna rádust se deklamirva i sluše **Kolada** ud ansámbala na učenicite ud filijálata na B.D.B.–R. ud Brěšća, imenuvan „Vinče“ i ud ansámbala na mladéža imenuvan „Mládust“. U grada Timišvár smi imáli „Pepeluša“, a u dněšnite deni, pručutija ansámbal „Slávjak“, kujatu i tija deklamirvat s rádust тази poezija.

Za koladnite ubičáje, vervanjéta, i za nárudnite teatrálni pijesi za Kolada se ij pisalu dosta na šaroku u nuvinata „*Banátsći Balgarsći Glásnić*“ ud 1943 gudina, a sled 1989 gudina smi pisali za práznicite na banátsćite balgare u nuvinata „*Náša glás*“ i u spisánjetu „*Literaturna miselj*“, tezi dvete publikácii na B.D.B.–Rumanija.

Po-dole dávam za primer neku strofa ud **Kolada**, biz da právimi literaturni análizi na тази poezija.

U parvata strofa na stihotvorenjétu se predstáve mlogu čekanja práznić Kolada:

*Stiga Kolada udkole čekana,
Stiga, u zimska dreja ublekana,
Stiga, nosi tá rádust u sracáta,
Stiga, nosi hárizmi na dicáta.*

.....
*Daržimi Isusvu purudénji,
Rádusni pesmi sinca pejémi,
I néja, palúcene krastijáne,
Sinca verni katolićáne.*

.....
*Sigá věčar du po-kasnu se sedi,
Dicáta se učat na koladni pesmi,
Naučat i nekuja ud starinjé,
Kuja niti ni se više tá pejé.*

Poezijata upisva Badnija denj i sate ubičáje za tozi práznić, taj kaćétu se nariče u stihovete kujatu slédvat:

*I na Badnija denj, pu zura,
Se nafarlivat olčita i prusura,
Kravájčita, pitčeta, sat' se napráj,
Sat palucénsći koladin ubičáj.*

*Se turi senu, pleva na tarpéza,
Se smakni žitu, kukuruz i uvéza,
Se darži za birićetna gudina,
Za dubar plod satu puljé da ima.*

Na vingánete, za tozi práznić treba da nji badi prepalnata tarpézata:

*Na tarpézata ud satu ima,
Čurba-pupára, bob, lešta, riba,
Uvreje, méd, vin', grozgi i jábalci,
Baštá kani: "Dicá, jámajti".*

Sled vićérete, čekat da gji puhodat koledáre, betlemáše, se hodi u kumšijete na prebirenji, na hurta, a napreć sreć nošt, satu sélu utvážde na svetata koladna misa, tám u čarkvata:

*I u čarkvata rájska svetlus sveti,
Seku duša neštu rádus' useti,
Se čuj glás ud jorgane, ud ustá,
„Sláva baj, mir da baj“ – se pejé sigá.*

Banátsćija balgarin, kojtu ud Balgárija ij dušal kača verin katolićanin, toj dubre znáj, či Koladata ij sveta za satu balgarsku malcinstvu ud seláta ud diásporata:

*Sveta Kolada, rádusin práznić,
Te praznikuva gázda, sirmá páznić,
Te praznikuvat sate verni pu sveta,
Kujé vervat u Betlehemska dzvezda.*

Sled Kolada, varvat unezi drugjije zimsći ubićáje, kaćétu ij Survavákanjétu, pusreštenjétu na Novata gudina. U merenata reč na Lebanova ima idna poezija zvána **Častita Nova Gudina**, pisana u Vinga, na paruv január 1934 gudina. Dávami kača primer sámu dve strofi, kujatu pudbelezvat etnićeskotu nazdrávenji:

*Častita, srécna Nova Gudina,
Žála seku balgarin da ima.
Bog négu u zdrávu da gu darži,
Durdi tuka na zemete sedi.*

.....
*Dáj sinca néja palučene da se milvami,
Megjiu námu da se imami.
Dáj, taj da badi ud sigá natáta,
Da se milvami tuka, u Banáta!*

Bi blo vrednu da spumena, či poeta ne pisal poeziji sámu za balgarete ud Vinga, a u négvite stihove, u različni poeziji, se spumenevat sate brájće balgare ud Banáta. I taj, čár sigá treba da citiram biz komentár, neku strofa ud **Palučenscí glás za Bišnova**. Zašto treba da spumenuvami palučenscija Stár Bišnov? Zaradi tuj, či parvite dvete balgarscí obštini ud Banát sa bli sélutu utemelénu u Stár Bišnov u 1738 gudina, a u 1741 gudina ij blá utemeléna balgarskata obštnust, s obština u sélutu Vinga.

Nariždemi neku pitánče, po-dole ud po-gore spumenatata poezija:

*O, brájće, smi dušli tuka, megju vás,
Či udkole mu vika idin brátscí glás,
Smi dušli da si purdumami,
Palučene sas palučene da si hurtuvami,*

*Či sas vreme ni se vidimi,
Sámu na idna Rágjne gá hodimi.
Sigá za paruv pać vu puháždemi,
Puzdrávenji ud Vinga na sinca ubáždemi.*

.....
*Zaštotu palučene smi i za ustánimi,
Nácijata ni, jazika da si gu zapázimi,
U nášte žili palučenska krav tičé,
I slancitu udgore palučensci mu pičé.*
.....

*Prez nekolku gudini,
Jubilej za daržimi,
U Bréšća, Bišnova i Vinga,
Za praznunami néja sinca.*

Anton Lebanov sklučva тази поезија s idnija hurti kujatu da ukripat balgarštinata ud Banát za da udceleji náštu malcinstvu još mlogu gudini:

*Palučene! Da se ujdinimi sinca u idno,
Sincata! U duša i sarcito.
Taj ud satu zlo za se bránimi,
I palučene doveka za ustánimi!*

Poezijata ij blá pisana u Vinga na 8 august 1934 gudina, sas čitiri gudini napreč gulemija Jubileum na banátsците balgare ud 1938 gudina, katu se ij praznikuvalu 200 gudini ud zasélvanjétu u Banáta.

* * *

U drugata glava na тази kniga sa napičetini poeziji ud ljubovnata lirika na poeta. Ud 18 poeziji, kujatu gji sadarže тази drugata glava, s ljubovna temátika sa 16 poeziji, u kujatu etničeskata ljubov i običta s tejnite náj-različni čuvstva, useštbi i prežuvevanjéta na balgarskotu harésvanji sa izpeni na náj-tančíte kordi na čeleškata nežna duša.

Ud poezijata ***Te trasa*** poeta u tamnata nošt glade da vidi

na péndžarata négvata milna muma:

*Kaće ij jásnu! Gladem zvezdite,
Kaće svetat u učite.
Tamni kaće tamnata noš'.
O, sarci mujé, tupti ti još!*

*Unezi sládci hurti,
Détu si mi gji kázvala ti,
Néma nikugá da zabráva,
Sé za tej misla. ... Kako da práva?*

Sled rádustnite i blaženi ljubovni sreštenjéta, gá doj vreme
za razdilenji ud pukraj skapata ubičena, poeta prepuznáva:

*Mánvaš se! Kolku tažku ij tuj razdilenji,
Za méne po-tažku ud idno umirenji...
Misliš mumiče, či ni me buli?
Sarcito taj silnu mi taži...*

.....
*Sbogum... Kako sigá da práva?
Sbogum... Néma da te zabráva!
Sbogum... U učite smi sas saldzi,
Sbogum... Milnu mujé sarci!*

U grada Kluž, kadetu Anton Lebanov ij slédval právni
nauki, na 5 december 1934 gudina, u poezijata **Udkole** si
spumenuva za ljubovta:

*Nekupać i ás sam milval ud sarci,
Nekupać i na méne sa mi tékali saldzi.
Nekupać i ás ud blažénus' sam sanuval,
I gurašti ustni i ás sam caluval...*

Parva ljubov se imenuva poezijata kujatu ij blá napisana u

mláдите gudini, katu student u Kluž, na 8 april 1935 gudina:

*Pánta mesečni nušti,
Na nebu sas hiljadi zvezdi.
Smi sápli či sámu na námu svetat,
Tolkuz blažénust u sat svet ni sretat...*

.....
*Zato satu tuj ij vernu, ni moj se zabráve,
Takoz ' sámu gudini, žuvota ji zaráve.
Ij blo kaćé gá se zaoblačí van,
Ij blo satu sám ' idin čudésin san!*

U poezijata **Utre 'j práznić** poeta, deléku ud rodnotu mu sélu Vinga, u Kluž, taguva či ni moži da vidi unuj, détu mlogu ij ubičel:

*Tuka ni šta moga da vida,
Palúćenka premenata.
Tuka ni šta moga da vida,
Na neku muma lesata.*

*Ni šta vida bulći uredéni,
Sas dukate na vrata.
S gjvézeni karpi zabradéni,
Nitu s kniga u raka.*

*Tuka ni šta čuja náša dzonj,
Ni šta vida dicáta.
Niti hargjén na konj,
Pu žitáta!*

Treba da se pudbeleži, či etničeskata ljubov na vingánete ij žuva i zdráva du krája na žuvota, taj kaćétu ij blá na

Lebanova za négvata sapruga, s kujatu ij žuvel 82 gudini, du katu smraćta ne prekasnala žuvota na ubičenata si balgarka vingánka Justina, ud familijata na Vekovite.

Sklučvami predstávenjétu na тази Drugata glava na knjigata s dve strofi u kujatu poeta si izrazeva iskrenite čuvstva, silnata balgarska obič za rodnata Balgárija, kaćétu i za daržáвите u kujatu smi žuveli i za istoričesćija Banát, kojtu mu zakrilva tuka, u Rumanija:

*Balgárija! Ti sládka náša zeme,
Deléku ud tébe si žuvejmi nášte dene.
Néja, prugonati i razniséni,
Za tébe mlogu pate revémi.*

.....
*Néja smi balgare i šte ustánimi,
Májćin jazić da si gu bránimi.
U nášte žili balgarska krav tićé,
I slancitu ud gore balgarsći mu pićé!*

* * *

Trécata glava na knjigata „*Izbráni poeziji*“ ud Anton Lebanov nosi pudzaglávijétu „*Jubilejni gudini*“, taj kaćétu samićeć poeta na pišešta mašina ij natrukval (pumestinu u faksimil u тази kniga), nija smi zapázili olete na ávtora.

Tozi del sadarže 18 poeziji: *Oda za Vinga, Na jubileja na Vinga, Jubilejin práznic na Vinga, Pozdrav, Zafálem, rodnu mestu, Práznic gulem, Pozdrav ud sarci, Sled jubilejna rádust, Probuždenji, Izpuved, Nova svetlina, Spomene, Věčna fála, Zafálem prijatele, Kasa epopeja na balgaretepalćene ud Banáta, Sled jubileja na čarkvata, Prolec u mujé rodnu mestu i Nostálgija.*

Prez izbrojvanjétu sámu na zaglávijata na tezi 18 poeziji, ali po-dubre kázanu, ud tozi cikal, mačnu moži da precenimi ud kuja poezija bi trebalu da citirami pu neku strofa. Seku idin banátscí balgarin, ali taj kaćétu dumat vingánete, sekuj moj da „sápi“ či nekolku ud tezi stihotvorenija sa ud náj-dalgjite, zaštotu i praznikuvanjétata sa bli mlogugudišni i dalgjutrájni preku vekovete.

Etu po-nadálja citirvami nekolku ud jadćite na tezi svetli skapucenni pretočini duševni useštbi ud pastri manista ud stihotvorenijata na Anton Lebanov, prez kujatu za imami predstáva za věčnu zlátija povraz ud udmerini hurti, istenska banátska balgarska ogarlica, kaćétu u nekolku ud po-dolnite strofi ud poezijite.

Oda za Vinga ij blá napisana na 10 april 1991 gudina, s prelegata na 250 gudišnja jubileum ud nasélvanjétu na Vinga s balgare-palcene. ***Odata*** ij idna lična tvorba, pesma u kujatu se izkázvat useštbi, pućitvanji, pruslávlenji na 250 gudišnja jubileum na Vinga, kantu tejnata istorija, kantu istorijata na Banáta, na balgarete-palcene i tejnite mamáče (Pejáčević, Stanislávič). Tezi slávni predci sa gji zadumili u „*skapu rodnu mestu*“, sled katu sa menali Dunava i sa se nastanili u Kará Vlášku i sled tuj tuka, u puljétu, kadetu sa žuveli na gulema „*mušija*“. I sigá još se rudejat i praznikuvat jubileuma s tejnite sanarodnici ud Bišnov, Bréšća, Telepa i s gustene ud Čiprovec. U hubanči vrajši se putvardeva za Vinga:

*Ti si cela legenda i istorija,
Ti si na sate palúcene glorija.
Ud carica si námu za mušija,
Si blá i si na sinca falušija!*

*Dnés praznuvami tujata jubilejna valjata,
Sinca néja balgare palučene ud Banáta.
Na tozi toja jubilej Vinga na bardjata,
Sinca smi sas rádust gulema u sarcáta.*

Sled putuševanjétu na Čiprovskotu vastánije poeta piši:

*U tazi gulema, strášna buna,
Pupovete ni zabrájat i čudotvornata kuna.
Zamat sas tej i srebreni svištilnici,
Čarkovni dreji i kadilnici.*

.....
*Sláva na Pejáčevič za buja sas turci i madžáre,
Na Kačamága, koj zaobikuli na Vinga utáre.*

.....
*Fála na Stanislávič, sabrál na idno čipruvčáne,
Sas sate krájdunavsći palučene katoličáne.*

.....
*Praznuvaj slávna, legendárna Vinga,
Rudénu svetu mestu na námu sinca!*

Poeta prepuznáva či ubiče rodnotu mestu ud Vinga i či
ustánva tejna dustojin i verin sin:

*Častit ti roždendenj ud sarcé,
Škapu rodnu mestu mujé!
Bil sam ti prez celata razdela verin,
Sas celutu mi sarci balgarin-palučenin!*

I u poezijite ***Na jubileja na Vinga, Jubilejin práznič na Vinga***, Tunču Lebanov upisva tažkustite, tagjite, mačíte i redkata rádust prez kujatu sa menali nášte prededve. Ama ni za bedevá ***Oda za Vinga*** se sklučva:

*Makár či sam te napusnal još na mladini,
Za tuj te mola, ni de mi se sardi i mi uprusti!*

Sled katu spumenuva Čiprovskotu vastánije poeta kázva,
či horata ij trebali da si napusnat báštinotu ugništu i Čiproveca
kaće guri u plámaci za da stignat na Dunava, da se preladat u
Vlášku:

*Ustávat ugništa na bašti,
Gladet Čiprovec kaće guri.
Menevat na Dunava studéni udi,
I pristigat u Vlášku na ravnini.*

*Tuka dubre gji pusreštat,
Tuj tija homa ji useštat.
No tuka treba da počni nov žuvot,
Taj nakažisanija čiprovési narod.*

Tejnite čiprovsci mamáče hodat da ištat na králicata pravá
za horata:

*Etu, vrášte se Kačamág katu Mesija,
Ud Viena sas privilegiji na Marija Terezija.
Preprávet mu barzu i kune,
Da zaobikuli za denj тази zeme.*

Truduljubivite balgare-palcéne ud Vinga, taj dubre rábutat
i sa administrátivnu organizirani, či sled idno vreme nji se
dávati gulemi privilegiji i si izdigat sélutu na gulem grád,
imenuvan Tereziopolis, taj kaćétu pudbelezva Anton Lebanov
u slédnata strofa:

*Cel nárud gu pusrešte sas rádus 'gulema,
Kuja na istena kráj néma.
I Vinga stánva váruš pručut,
Pu cel svet razčut.*

Na tozi gulem práznic, na jubileja na Vinga sa dušli sas gulema rádust hora, ud sate banátscí balgarscí selá i gradove:

*Za tozi práznic mil,
Koj li ne se gotvil bil?
Sas gulema rádus 'u sarcáta,
Sate balgare-palućene u Banáta.*

Poeta u sklučvanji na poezijata *Na jubileja na Vinga*, makár či dubre znáji ud nášte prededve, či balgarina-palcenin ij tward u négvata pravédna ole, či toj ni se moli na „badi koj“, zaštotu ij nipukorin, Lebanov puniznu puzveva sate hora, pu slédnija náčin:

*No néka dnés nášte dedve spumenémi,
Tejna svetla pámet za da pućetémi.
Néka pádnimi za menut na kulene,
Sinca néja, balgare-palućene!*

Za négva etničescí balgarscí korenj takozi priznávvanji ij mogal da izpejé Anton Lebanov, kojtu ij blizu na 80 gudišna vazrast. A u idna druga poezija, pisana na 21 april 1991 gudina, pá ud tozi jubilejin cikal, ni moži da ni citiram, či na 250 gudišnija jubilej, náša Tunču ubážde:

*Čudin práznic ij dnés u dumá,
Za sate palućenscí sarcá.
Dnés ij istoričeska valjáta,
Za sate palućene u Banáta.*

*Prez тази gudina,
Se navaršvat dvá veka i pulvina.
Ud kacétu nášte prededve sa dušli,
Tuka prez udi i planini.*

U poezijite **Pozdrav, Zafálem, rodnu mestu, Práznić gulem, Pozdrav ud sarci** i **Sledjubilejna rádust** tematikata ij saštu ud jubilejnija cikal, no idejite za prebadvanjétu na banátsćite balgare-palcéne sa izkázani po-pudpalnu s gulemu vaoduševlenije i zaduvolstvu:

*Pozdrav prijemi, náš palcensći kalindár,
Za Nova Gudina ti si skap náš dár.
Žélat ti dalag žuvot i sréca seláta,
Na balgarete-palcéne ud Banáta!*

Takazi jásin, mogašt i družstven pozdrav još ne bil izkázan ud drugji banátsći balgarsći poet!

A pak ud po-gornite spumenati stihove u pesmata **Pozdrav ud sarci**, poeta puzdráve vazráždenjétu na banátskata balgarska kultura prez pudjémenjétu i izdávanejétu na knjigji, spisánija i nuvinu, no usubitu na almanáh-kalindár i ne sámu, a na celata balgarska knižnina:

*Vremeto burnu tébe te preubarna,
No ti udnovu vaz námu se varna.
Za te pázimi i četémi ud sigá natáta,
Sinca néja, balgare-palućene ud Banáta.*

U stihotvorenieto **Sled jubilejna rádust**, Anton Lebanov si izkázva slédnite miselji:

*Svarši tozi práznić mil,
Na kojtu i ás sam bil.
Néma da zabráva radustta pu licáta,
Na sate palućene i gustene u Banáta.*

.....
*Još idnaš ud sarci ti zafálem za satu,
Rudénu mestu mujé skapu.*

*Badi sé taj falosu,
I draž nášija duh visoku.
Draž gu visoku u sarcáta,
Na sate balgare-palcéne u Banáta!*

Takozi poželánij, takvazi blagudárnust, takvazi gordost, takvazi zafálnust, takozi pudtikvanji ud sarci i duša, za rodnotu mestu sámu náša poet i publicist ij bil kadarin da prežuveji i izmisli, ne sámu za sébe si, a za sate balgare-palcéne ud Banáta i ud Balgárijia i po-natáta.

Seku balgarin-palcénin ud istoričesćija Banát misla, i bi trebali da se nadevam, či za prejami sas zafálnust i za badi duševnu usarcén ud strofite na ondzi, kogutu treba da gu preslušemi. Da gu slušemi i da pučítvami satu tuj, détu mu uči u poezijata **Probuždenji**, u kujatu jávnu, sassém utorinu i brátsći mu naračva:

*Etu! Dušlo ij rádusnu vreme,
I za námu, balgare-palcéne.
Néja pák se sabuždemi ud san,
Vremeto sigá ij jásnu van.*

*Drágu mu ij, či pák imam družštvu i nuvála,
Deputát i u seku palcénsku sélu filijála.
Hora mudri i poeti hubavu tija pišat,
Na náš palcénsći jazić pesmi naričat.*

*Drágu mu ij, či sled Glásnika náš,
Sigá imami i četémi „Náša glás“.
U négu za naši raboti četémi,
I rádusnu sinca néja pejémi.*

.....
*Drágu mu ij da vidimi i četémi sigá,
U nuválata taj mlogu novi imená.
Novi i hubavi poeziji da se pišat,
Náš stár mil jazić da čičat.*

*Sate sigá za palćensku žaduvat,
Sate na palćensći da hurtuvat.
Nášija mil jazić da ubugatat,
Ud čuždi hurti da gu uslubudat.*

Balgarete-palcene ud pu celija svet redku pate sa bli pufálvani – makár či sa náj-truduljubivi, umni i dostojni za nácijata si. Još nikuj ne hurtuval za tej sas takvazi gulema zafálnust, taj kaćetu nášija milin i věčnu cenit poet Anton Lebanov:

*Pufála gulema na vámu sinca,
Ud Bišnova, Brěšća i Vinga.
Rabuteti sé taj ambicioznu i spornu,
Za naša taj milvan narod dostojnu.*

Néka da badimi i u duištínata dostojni i verni balgare tám, kadetu se trudimi za dubre da žuvejmi!

Poezijata ***Izpuved*** néma dáta na tejnotu napisvanji, zašto izpuveda na poeta tráj ud katu si ij utoril učite i durdi ni gji zatori za da purglade na ondzi svet. Seku idin ud námu s gulema paza i ljubov treba da prečeté tozi izpuved, u kojtu se kázva za rodnotu mestu i za dвете dumuvini:

*Miseljta mi sé kade tébe patuva,
Sarcito mi častu tébe te sanuva.
Rodnu mestu sas spomene skapi,
Sas ráduš', bulevi i maki.*

.....
*Rádvam se, či imam dve rodini,
Či milvam dve dumuvini.
Stárotu gnezdu ij idnata,
A drugata ij rávnija Banáta.*

Banátsците balgare-palcene, i u paruv red vingánčenete,
prez kakvo li ne menali?! Satu tuj ij upisanu u pesmata *Nova svetlina* s tezi hurti:

*Prez kako li toj ne menal,
Kako li toj ne prumenal.
Tozi náš mil narod geroj,
Du tuka da stigni da moj.*

*No seku pać ij kázval „Gore glavata!“
I tozi pać za prasnimi maglata.
I prez tazi nistréca za menémi,
Zaštotu néja palcene se zvémi.*

Tradicijata, nárudnite i čarkovni ubičája ud preku gudinata,
ditinsćija i mladéžćija žuvot, mestáta na vingánsćija hutár, náj-
visokata i remniva vingánska čarkva-katedrála ud ukulinata u
niizkázani hubanći hurti sa upisani ud Anton Lebanov u
poezijata *Spomene*, kujatu zavaršva s tezi dve strofi:

*U nedelete na Vinga jubileja,
Kolku rávusni smi bli sinca néja!
Kolku čudésnu i hubavu ij blo,
Da vidiš tolkus palúcene na idno!*

*Kolku mu ij blo na sincata drágu,
Da vidiš na idno mládu i stáru!*

*Kolku blaženstvu i kolku rádust,
Da se spumeněš za tujata mládust!*

U poezijata **Věčna fála**, ávtora predstáve vážnata rolja kujatu ja ij igrála čarkvata i katoličánskata vera za banátsčite balgare:

*Zafálnust gulema na katoličánskata vera,
Či dněs nácijata mu ij ustánala cela.
Dněs sinca ji izkázvami věčna fála,
Za po-gulema Božja sálva!*

Zafálem prijatele, taj ij zaglavěna poezijata pisana u Sofija na 25 november 1992 gudina, sled praznikovanjětu na 80 gudišnja pisátelj, poet i žurnalist Anton Lebanov:

*Dušli sti prijátele ud rodنيا kráj,
Ud rodnu mestu, ud čudnija náš ráj.
Ud rodnu mestu na prededve i bašti,
Kadetu sé još palčensku sarci bakti.*

.....
*Zafálem Vu ud duša i sarcé,
Za pozdrava ud rodnu mestu mujé.
Prijameti sinca náj-gulema fála,
Za sreštata u kulturnata sála.*

.....
*Zafálem Vu, muja prijatele skapi,
Nidejti se pláši ud sate maki.
Pazeti sincata nášta kultura bugáta,
Na sate balgare-palčene ud Banáta!*

U banátskata balgarska literatura ij blá napisana ud Anton Lebanov náj-dalgjata i dubre izdaržána poezija sas zaglávijetu **Kasa epopeja na balgarete-palčene ud Banáta**, kujatu upisva

dosta na šaroku i dalboku istorijata na balgarštinata ud Banáta – patuvanjétu i mestáta kadetu sa stanovali za kasu vreme, tejnite mamáče, tradicijite, ubičájete na тази pručuta pu sveta obštnust, sas tejnija osoben bit i kultura.

Za тази *Epopeja*, kačétu i za žurnalista, avokáta, poeta i kraevedu Anton Lebanov za napišimi idna blizu izčerpátelna kniga. Komentár ali idin kritičin análiz ni jé možnu da se naprávi u idna predhurta ali poslehurta. Anton Lebanov zavredva i si ij zaslužil idin celukupin trud za négvata dejnust, katu istenscí balgarin i prepuznát žurnalist, avokát, poet i kraeved ud vlekotu na izvestnitate banátscí balgare.

Tazi kniga, uzaglavéna *Izbráni poeziji* ud samija ávtor Anton Lebanov, zavaršva tejna tréci del, *Jubilejni gudini*, ninadmenat ud niti idin vingánscí poet s poezijata *Nostálgija*. Tazi moži bi za badi náj-sétnata napisana poezija ud Anton Lebanov, svaršetak ali zaklučénji na blizu 95 gudini žuvot i izvanrednu bugátu balgarsku ninadminatu, du sigá, tvorčestvu, ud niti idin mudréc ud Vinga. No, misla či mlogu pučítvanija poet i véčnu dostojnija primer Anton Lebanov, gá prečeté тази puklunéna na négu kniga, za badi uduševén da napiši još neku zlát red, kojtu da ni dupusni da puráždeveji banátskata merna reč, a da se bljaska i pustile véčnija pač na truduljubivi balgare i na tejnite buditele, ud minalotu, sigášnotu i duišnotu stánji na balgarskata tvorčeska tvardina.

Poeta ima sámú idno želánie: sled tolkusi dalag tvorčescí pač u Banáta i u Sofija, u mestu nija da mu ištimi uproška, toj, Anton Lebanov katu ČELEĆ, AMA ISTENSCÍ BALGARSĆI ČELEĆ, toj si išti uproška, makár či nikade i nikuj ne uvredil, ama sas ništu!

Etu sétnite redve ud poezijata *Nostálgija*, kujatu sekuj ud námu, biz izklučénji, bi trebalu da gji nauči i da gji ima u sarcito i u dušata, katu zavet na idin dustojin banátscí balgarin palučenin!

*Oh! Ti miselj muja nimirna,
Sé farkaš prez udi i planini.
Oh! Ti miselj muja usilna,
I sé stigaš du náši ravnini.*

.....
*Da si vida ás rodna kašta,
Skapite na námu sinca mestá.
Vervam, tá i sigá ij sašta,
Sašti sa náši rodni dumá.*

.....
*Oh! Ne, ne. Ás za si utida,
Sas náši hora da hurtuvam.
Rodnu mestu ás da ji vida,
I sled tuj sámu da j' sanuvam.*

.....
*I u čarkvata, ás, da smeja,
Sled tolkus gudini da fleja.
Sas blágusvéna uda da se prekrasta,
Sas na desnajta raka trite prasta.*

Poklon pred Váš, 94 gudišin balgarin-palčenin ud jákata vera i ud balgarskata nácija.

Tuka i sigá ni moži da se káži po-više.

Prof. Karol-Matej Ivánčov